

Nyvej, Glumsø

Prøvegravningsrapport

NÆM 2006:108
KUAS 2003-2122-1460

Næstved Museum 2007

Nyvej, Glumsø

Prøvegravningsrapport

J.nr. NÆM 2006:108; KUAS 2003-2122-1460

Glumsø Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø).

Stednr. 05.07.04

4-m kort: 1412 I NØ

Nyvej, Glumsø. Ved forundersøgelse nær Glumsø Sø fremkom et hegnsløb, formentlig fra germansk jernalder. Dertil kom enkelte stolpehuller, gruber og diverse andre fyldskifter (incl. dræn og dyreaktiviteter), som kun kan dateres bredt fra oldtid til nyere tid, spredt i alle søgegrøfter. Sparsomme fund af keramik og flintaflag, bl.a. i hegnsløbets anlæg. Udgravningsleder: Mette C. Olsen og Kim Christoffersen.

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
Undersøgelsens forhistorie	4
Administrative data	4
Øvrige data	4
Topografi, terræn og undergrund	4
Målesystem	5
Udgravningsmetode	5
Undersøgelsens resultater	6
Hegnsløb	6
Genstandsfund	8
Bebyggelse/aktiviteter i nærområdet	8
Kommende arbejder	8
Anlægsliste	9
Fundliste	14
Tegningsliste	14
Fotoliste	15

Bilag

Kopier af T1-T6 (NB: nedsat 50%)

Div. kort og oversigtsplaner

Abstract

Ved prøvegravning af et ca. 7.300 m² stort område fremkom et hegnsforløb, der formentlig kan dateres til germansk jernalder, samt diverse andre fyldskifter (stolpehuller, gruber, dræn, dyreaktiviteter, større sten i undergrund samt recente vejarbejder), som dateringsmæssigt spænder helt fra oldtid og frem til i dag. Hegnsforløbet lå meget lavt placeret (omkring kote 17 DNN) og blot nogle få hundrede meter fra Glumsø Sø. Hegnsforløbet bestod af to sammenhørende hegnsgrøfter med åbning imellem, samt 11 sæt af to mindre, parallelt stående stolpehuller (enkelte steder dog op til tre stolpehuller) vinkelret på grøftforløbet. Ind mod åbningen i hegnsforløbet fandtes to sæt á i alt 4 stolpehuller ud for hver hegnsgrøft, som evt. kan hænge sammen med en forstærkning omkring en mulig dør/port. Hegnsgrøften synes at ophøre i østlig retning før selve hegnsforløbet som sådan, idet stolpehullerne fortsætter med to sæt yderligere mod øst, efter at hegnsgrøften ser ud til at ende. Dette forhold kan dog også skyldes afpløjning el.lign.

Hegnsforløbet er helt unikt inden for Næstved Museums arbejdsområde, og det vil være væsentligt at undersøge området for den formodede tilhørende gård syd og vest for anlægget ifald der skal foregå anlægsarbejde (herunder skovrejsning) på dette i fremtiden.

Den resterende del af det forundersøgte areal fremviste ingen væsentlige arkæologiske spor, og Næstved Museum anser det hér ikke for nødvendigt med yderlige undersøgelser.

Undersøgelsens forhistorie

Forud for opførelsen af en børnehave med tilhørende adgangsvej ved den østlige del af Nyvej i Glumsø, henvendte Suså Kommune (v. Dan Soltau) sig til Næstved Museum for at få foretaget en prøvegravning. Den kulturhistoriske begrundelse for en prøvegravning bunder i områdets topografiske placering, samt den store generelle fundfrekvens omkring Glumsø. Desuden findes der allerede registrerede fund fra marken, og rekognoscering i området har påvist tilstedeværelsen en del flint (incl. redskaber) i markoverfladen.

Administrative data

Alle relevante papirer mht. sagens gang er arkiveret på Næstved Museum.

Bygherre og finansierende myndighed var Suså Kommune (v. Dan Soltau). Da det fremkomne hegnsforløb p.gr.a. sin velbevarede karakter vurderedes at kræve en grundigere registrering, der ville ligge udenfor prøvegravningens budget, brugte Næstved Museum også egne midler undersøgelsen.

Undersøgelsen blev foretaget af Næstved Museum og al originaldokumentation opbevares på museet.

Øvrige data

Prøvegravningen blev foretaget d. 28/8 2006, og registreringen af søgegrøfter samt de fremkomne anlæg blev afsluttet d. 4/9 2006.

Undersøgelsen blev foretaget af stud.cand.mag. Mette C. Olsen og BA Kim Christoffersen
Ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum.

Prøvegravningen blev udført ved hjælp af en gravemaskine med en skovlbredde på 200 cm. fra Holbøll & Sønner (Næstved).

Vejrforhold: Skiftende med sol, overskyet og enkelte byger.

Topografi, terræn og undergrund

Terrænet var forholdsvis kuperet og stærkt skrående i østlig retning ned mod Glumsø Sø (ml-kote ca. 18-15 DNN). Udgravningsarealet bestod af en kartoffelmark, hvor der i øvrigt kunne findes store mængder flintafslag.

Muldlaget var typisk omkring 35 cm. tykt ude i selve kartoffelmarken, dog var det væsentligt tykkere længst mod nordøst (op til 50 cm., et enkelt sted helt op til 75 cm.) – langs med Nyvej - hvor der eventuelt kan være blevet kørt muldjord på i forbindelse med vejarbejder, samt i det sydøstligste hjørne af udgravningsarealet (ca. 70 cm.), hvor hegnsforløbet også fandtes. Det tykke muldlag over hegnsforløbet har formentlig været årsagen til, at det er blevet bevaret så godt. Muldlaget tyndede ud i hegnsforløbets vestlige ende, hvorfor hegnsforløbet heller ikke længere var synligt i undergrunden.

Der fandtes enkelte pløjespor samt flere dræn spredt ud i alle søgegrøfter.

Undergrunden bestod af gullig lerblanet sand vekslende med sandblandet ler i forskellige røde og brunlige nuancer, og det var generelt nemt at se fyldskifter. Undergrunden var en smule mere leret omkring hegnsforløbet.

Østligst på prøveudgravningsarealet var undergrunden så stærkt forstyrret af recent aktivitet i forbindelse med vejarbejder ved Nyvej og Bavelsevej, at den arkæologisk set var uinteressant.

Målesystem

Søgegrøfterne, hegnforløb og alle anlæg (minus stolpehuller i forbindelse med hegnforløb) er indmålt med håndholdt GPS (WGS 84; LMK 202-262) med de usikkerhedsfaktor, der ligger heri. GPS-målingerne er via MapInfo overført til kort. Koordinatliste findes blandt originalmaterialet. Desværre ser det ud til, at der må påregnes en større usikkerhed omkring selve hegnforløbet, hvorfor der bør ses bort fra en del landmarks taget i forbindelse med dette.

Udgraveren har valgt at benytte følgende landmarks i forbindelse med selve hegnforløbet:

LMK A1: 251 (vestlig ende) og 261 (østlig ende).

LMK A11: 260 (vestlig ende) og 257 (østlig ende).

De øvrige landmarks, som er taget ved hegnforløbet (heriblandt LMK: 252, 253, 254, 255, 256) slettes, da de viser en meget stor usikkerhed/uoverensstemmelse med det øvrige materiale.

Søgegrøfterne blev indmålt med et punkt i midten af hver ende samt et til flere steder undervejs, hvor det blev skønnet nødvendigt. Anlæggene (A1-A48) findes tegnet i fladen på oversigtstegningerne T1-T6 i 1:50 (området omkring hegnforløbet) og 1:100 (alle øvrige anlæg). Anlæggene (minus hegnforløbet) blev indmålt med et punkt i anlæggets centrum. Hegnforløbet blev indmålt med et målepunkt i midten af hver hegngrøfts afslutning og fladetegnet i 1:50 (T1).

Udgravningsmetode

Med en gravemaskine (skovlbredde 200 cm) blev der trukket i alt seks søgegrøfter med 15-20 meters mellemrum, samt lavet mindre udvidelser i forbindelse med disse, hvor det fandtes nødvendigt, følgende udgravningsområdets naturlige udstrækning. Desuden blev der trukket fire meget små grøfter i området allerlængst mod øst nær Bavelsevej (da der tidligere havde været gjort detektorfund i dette område). Disse var dog alle meget forstyrrede af recent aktivitet, sandsynligvis i forbindelse med vejarbejder, og blev opgivet igen. Afslutningsvis blev der udvidet nederst i *Søgegrøft 4* i øst-vestlig retning i forbindelse med opdagelsen af hegnforløbet. Dette areal nå netop på grænsen for lokalplansområdet, og kunne derfor ikke udvides yderligere.

Efter indmåling blev anlæggene snittet med spade og deres karakter, fyld og dimensioner beskrevet. Enkelte større sten blev – efter at der var blevet trukket jord af i passende afstand rundt om dem - fjernet med maskine for at undersøge, om de lå i undergrund, hvilket ved alle viste sig at være tilfældet. Recente anlæg, ”naturlige” fyldskifter (tidligere vådområder, rodvæltene osv.) samt dyreaktiviteter blev som udgangspunkt ikke snittet eller undersøgt nærmere. Dog er de fleste dræn og drænlignende fyldskifter blevet snittet i bund for at afgøre, om det evt. i stedet kunne være gamle toftegrænser, hegnforløb el. lign.

Der blev taget en del fotos under prøvegravningen; både oversigtsbilleder af hele området, og nærbilleder af selve hegnforløbet (uden indridsning, med indridsning, med pinde i alle stolpehuller, med barberskum omkring alle stolpehuller osv.). Se fotolisten.

Enkelte af de mindre stolpehuller langs hegnsgrøften blev først tydelige efter at udgravningsfladen var tørret lidt ud, derfor er disse heller ikke blevet ridset ind på billederne af hegnsforløbet.

Der blev gjort sparsomme keramik- og flintfund under prøveudgravningen, bl.a. i forbindelse med hegnsforløbet (jf. A1-A7). Desværre var der også et par tilfælde, hvor fund fra hegnsforløbet ikke kunne hjemtages pga. for dårlig bevaringstilstanden (jf. fundliste).

Prøveudgravningsområdet blev afsøgt med detektor af Søren Terkelsen og Peter Henriksen, men der blev ikke gjort nogen detektorfund i denne anledning, der er dog tidligere gjort detektorfund i området.

Undersøgelsens resultater

Resultatet af de fire små grøfter længst mod øst i udgravningsområdet var fattigt set ud fra et arkæologisk synspunkt, idet de stort set udelukkende indeholdt recente aktiviteter samt et nedlagt telefonkabel. De mange recente aktiviteter synes at stamme fra vejarbejder i forbindelse med Bavelsevejs nedlæggelse og Nyvejs opførelse.

Der blev snittet og undersøgt i alt 48 anlæg (A1-A48) bestående af hegnsgrøft, stolpehuller, gruber, ”naturlige” fyldskifter (i form af tidligere vådområder, store sten i undergrund etc.), dræn og dyreaktiteter. Derudover fremkom også en række dræn, pløjesor, dyreaktiteter og mere eller mindre recente anlæg mv. uden arkæologisk interesse, som ikke blev undersøgt nærmere. Alle dræn blev dog snittet i bund et eller flere steder for at afgøre, at der ikke var tale om en gammel toftegrænse, hegnsgrøft el. lign.

Anlægssporene fremkom spredt på hele arealet, dog med en stærk koncentration omkring hegnsforløbet sydligt i *Søgegrøft 4*.

Der blev kun gjort sparsomme genstandsfund (jf. fundliste samt afsnittet om genstandsfund) og ingen detektorfund, på trods af at området blev sporadisk afsøgt med detektor. Fundene var for ubetydelige til, at der kunne dateres med en nogenlunde sikkerhed på disse.

Hegnsforløb

Som noget helt unikt inden for Næstved Museums arbejdsområde fremkom knap 20 m af et velbevaret hegnsforløb, der ad typologisk vej synes at kunne dateres til germansk jernalder.

Hegnsforløbet bestod af en øst-vest orienteret hegnsgrøft, med en åbning ca. midt i det afdækkede forløb. Langs med hegnsgrøften, og vinkelret på denne, var der (formentlig indvendigt) placeret op til 11 sæt af to parallelt stående stolpehuller (enkelte steder fandtes dog op til tre stolpehuller). Ved åbningen i hegnsforløbet sås to sæt af i alt fire stolpehuller for enden af hver hegnsgrøft, hvilket formentlig kan forklares ved en forstærkning i forbindelse med en formodet låge eller port.

Stolpehullerne varierede fra ca. 10-25 cm i diameter og fra en dybde på 4-30 cm, med et gennemsnit på omkring 15-20 cm i diameter og en dybde på 15-20 cm. Selv om der kan være stor individuel forskel på stolpehullerne, ser de alligevel ud til at svare nogenlunde til hinanden sætvis betragtet, ligesom stolpehullernes og grøftens fyld var meget ens. Enkelte stolper kan

muligvis have været tilspidsede, men ellers så en afrundet bund i fyldskifterne ud til at være det mest fremherskende.

Fylden i stolpehullerne bestod hovedsageligt af gulbrun, sandblandet ler med spredte trækulsnister, enkelte steder fandtes der dog også nister af rødbrændt ler. Den indbyrdes afstand på stolpehullerne i hvert sæt lå på omkring 15-20 cm. Afstanden mellem hvert sæt af stolpehuller var ca. 135-185 cm., bortset fra de to sæt stolpehuller ved begge åbninger i hegnsgrøften, der havde 15 cm mellemrum. Stolpehullerne lå hhv. 15-20 cm og 50-60 cm fra hegnsgrøftens kant.

Hegnsforløb med grøft og parallelle stolperækker, set fra vest

Hegnsgrøften var på hver side af åbningen bevaret i 5,5-6,0 m længde, 30-50 cm bredde (omkring 35 cm i gennemsnit), og 15-20 cm dybde. A1 (hegnsgrøftforløbet længst mod øst) så ud til at være en smule bredere end A11 (i vest). Hegnsgrøftforløbene lå ikke fuldstændigt lige ud for hinanden, idet A11 syntes forskudt en smule mod sydøst ifh. til A1. I A1 kunne der ses et stolpehul i grøftens østlige ende ind mod åbningen i hegnsforløbet; noget tilsvarende kunne ikke iagttages i A11. Fylden i hegnsgrøfterne bestod typisk af lys gulbrun til gulbrun, sandblandet ler med enkelte trækulsnister. A11 fremstod en smule mere tydelig i fladen end A1, hvilket kan skyldes, at A11 lå en smule dybere.

Også stolpehullerne i øst fremstod langt mere utydelige i undergrunden end dem længere mod vest. I østlig retning kan hegnsforløbet også sagtens være fortsat, men de store fyldskifter (gruber eller gl. vådområder) forstyrrer iagttagelsesforholdene så meget, at det ikke var muligt at finde yderligere stolpehuller.

Den samlede, bevarede og afdækkede længde på hegnsforløbet var omkring 17 m, når de fritstående stolper (A27-A30) medtages. Selv om hegnsgrøften længst mod øst (A11) synes at ophøre efter omkring 5,5 m, ser det alligevel ud til at selve hegnsforløbet fortsætter, idet der

findes yderligere to sæt af parallelt stående stolpehuller øst for hegnsgrøftens ophør. det må formodes, af hegnsforløbets afslutning i både øst og vest er forårsaget af afpløjning eller lignende. Desværre var der ikke mulighed for at undersøge dette fænomen, da dette ville medføre gravning udenfor lokalplanens område.

Det må formodes, at det lille hegnsforløb, der blev afdækket ved nærværende forundersøgelse er del af et betydelig større hegnsforløb, formentlig indhegnende en gårdsenhed, der i givet fald synes at måtte befinde sig på arealet sydvest for det undersøgte område. Typologisk synes hegnet direkte at kunne sammenlignes med en lang række tilsvarende hegnskonstruktioner fra især jyske bopladser fra germansk jernalder (perioden ca. 400-750 e.Kr.).

Genstandsfund

Der blev kun gjort sparsomme genstandsfund, bl.a. i forbindelse med hegnsforløbet, hvor der fandtes keramikfragmenter og flintafslag i stolpehuller tilhørende hegnsgrøften samt i selve hegnsgrøften (jf. x1-x7). Keramikfundene var for små og ubetydelige, til at der kunne dateres på dem.

Bebyggelse/øvrige aktiviteter i nærområdet

Der er på det seneste blevet prøve- og udgravet en del i området nordvest for Glumsø Sø, hvor der både er gjort husfund fra sen jernalder samt udgravet en romertidsgrav (jf. NÆM 1996:111 (Stendyssegård), NÆM 2005:104 (Stendyssevej) og NÆM 2005:129 (Stendyssevej Syd). Desuden er der gjort væsentlige detektorfund af forholdsvis fine dragtsmykker fra perioden yngre romersk jernalder til tidlig vikingetid (jf. NÆM 2004:134 og NÆM 2004:137).

Det velbevarede og enestående hegnsforløb er et væsentligt supplement til disse fund, og er med til at etablerer en kontinuerlig bebyggelsessekvens for Glumsø fra yngre romersk jernalder (ca. 200-400 e.Kr.) over germansk jernalder (ca. 400-750 e.Kr.) og vikingetid (ca. 750-1050 e.Kr.) til den middelalderlige kirkelandsby.

Kommende arbejder

Hegnsforløbet er helt unikt inden for Næstved Museums arbejdsområde, og det vil være væsentligt at undersøge området for det formodede, tilhørende gårdsanlæg sydvest for anlægget i tilfældet af fremtidigt anlægsarbejde på dette areal (herunder skovrejsning).

Den resterende del af det forundersøgte areal fremviste ingen væsentlige arkæologiske spor, og Næstved Museum anser det hér ikke for nødvendigt med yderlige undersøgelser. Næstved Museum anser således den aktuelle sag for afsluttet.

Anlægsliste

Hegnsforløb og området omkring dette:

A1 Hegnsgrøft, snit 1.

Hegnsgrøften er ca. 6 m lang (muligvis længere, men forsvinder i undergrunden - evt. pga. et tyndere muldlag (ca. 35 cm) samtidig med en terrænstigning mod vest), ca. 35 cm bred og 15-20 cm dyb. Fyld: Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler – lerbl. sand, spredte trækulsnister, spredte/mindre nedsvivninger. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.

A1 Hegnsgrøft, snit 2.

Bredde: Ca. 30 cm Dybde: 15 cm Afrundet bund. Fyld: Lag 2 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand, spredte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.

A1 Hegnsgrøft + Stolpehul, snit 3.

Stolpehul.

Dia.: Ca. 20 cm Dybde: Ca. 30 cm Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.

Fund:

x1 Keramikfragmenter.

Hegnsgrøft.

Se samlet beskrivelse under: A1, Hegnsforløb, snit 1. Fyld: Lag 2 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, få nister af rødbrændt ler. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.

NB! Overgangen mellem Lag 1 (formodet stolpehul) og Lag 2 (hegnsgrøft) er ikke tydelig i fylden men forskellen i dybden, som kan iagttages på profiltegningen, sandsynliggør, at der kan have stået en stolpe lige inden åbningen i hegnsforløbet.

A1 Hegnsgrøft + Stolpehuller (A6 + A7), snit 4.

Hegnsgrøft.

Se samlet beskrivelse under A1, Hegnsforløb, snit 1. Bredde: Ca. 35 cm, muligvis endnu bredere alt efter hvordan profiltegning tolkes. Dybde: 18-20 cm Flad bund. Fyld: Lag 2 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.

A2 Stolpehul el. lille klat overjord?

Dia.: 10-12 cm Dybde: 2-3 cm Flad bund. Fyld: Gulbrun – lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. Er evt. blot en lille klat overjord. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F1, F36, F39.

A3 Stolpehul.

Dia.: Ca. 12-14 cm Dybde: 3-4 cm Flad bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F1, F36, F39.

A4 Stolpehul.

Kunne kun anes i fladen, men ikke ses i profil! Dia.: Ca. 16 cm. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F1, F36, F39.

A5 Slettet (overjord)!

A6 Stolpehul.

Dia.: Ca. 18 cm. Dybde: 18-20 cm. Flad bund. Fyld: Lag 2 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. NB! Stolpehullets afgrænsning kunne ikke ses i fladen, og var heller ikke overbevisende i fylden - bortset fra dybden. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F2, F37, F40.

A7 Stolpehul.

Dia.: Ca. 18 cm. Dybde: 14 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun til gulbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. NB! Stolpehullets afgrænsning kunne hverken ses i flade eller fyld – bortset fra dybden. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F2, F37, F40.

A8 Stolpehul.

Dia.: 20 cm. Dybde: 12 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, heterogen – let opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler, få trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F3, F38, F41.

A9 Stolpehul.

Dia.: Ca. 13 cm. Dybde: 30 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Keramikfragmenter i bunden af stolpehullet, samt et flintafslag i fylden. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F3, F38, F41.

Fund:

x2 Keramikfragmenter.
x3 Flintafslag.

A10 Stolpehul.

Dia.: 24 cm. Dybde: 13 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F3, F38, F41.

A11 Hegnsgrøft, snit 1.

Hegnsgrøften er mindst 5,5 m lang (selv hegnsførøbet - incl. stolper - fortsætter dog helt ud til omkring 9 m). Grøften er 25-30 cm. bred og 10-20 cm. dyb. Den vestligste del af A11 (ind mod åbningen i hegnsførøbet) var utydelig i overfladen og kunne ikke ses i profil. Derfor kunne det heller ikke registreres, om der fandtes en stolpe i åbningen svarende til A1 snit 3. Fyld: Lag 1 - Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.

A11 Hegnsgrøft, muligvis med stolpehuller, snit 2.

Se samlet beskrivelse af hegnsgroft under A11, Hegnsgrøft, snit 1. Bredde: Ca. 130 cm. Dybde: 8-18 cm. Uregelmæssig bund, evt. pga. stolpehuller. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrunds jord, sandbl. ler. Lag 2 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med gullig undergrunds jord, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.

A11 Hegnsgrøft, muligt stolpehul kan være blevet skovlet væk ved snitning, snit 3.

Se samlet beskrivelse af hegnsgroft under A11, Hegnsgrøft, snit 1. Bredde: 30 cm. Dybde: 7-12 cm. Let skrå bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte nister/pletter af trækul. LMK: 257.

Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.

Fund:

x4 Keramikfragmenter.

A11 Hegnsgrøft, afslutning, snit 4.

Se samlet beskrivelse af hegnsgroft under A11, Hegnsgrøft, snit 1. Bredde: 70 cm. Dybde: 0-8 cm.

Afslutning på hegnsgroft. Fyld: Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.

A12 Udgår!

A13 Udgår! Kunne kun ses i overfladen.

A14 Udgår!**A15 Stolpehul.**

Dia.: 13 cm. Dybde: 11 cm. Flad bund. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F5, F42.

A16 Stolpehul.

Dia.: Ca. 16 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F5, F42.

A17 Stolpehul.

Dia. (samlet fyldskifte): 30 cm. Dybde: 10-15 cm. Uregelmæssig bund. Dia. (formodet stolpehul): 12-14 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F5, F42.

A18 Stolpehul.

Dia.: Ca. 17 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2. Jf. F5, F42.

A19 Stolpehul.

Dia.: 20 cm. Dybde: 10 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3. Jf. F6, F43.

A20 Stolpehul.

Dia.: 13 cm. Dybde: 4 cm. Flad bund + nedsivninger. Fyld: Lag 1 - Lys gulbrun til brungul, let humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrunds jord, sandbl. ler. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3. Jf. F6, F43.

A21 Stolpehul.

Dia.: Ca. 18 cm. Dybde: Ca. 20 cm. Tilspidset bund.
Fyld: Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, heterogen – let opbl. med gullig undergrunds jord, sandbl. ler, spredte trækulsnister.
Jf. profiltegning på oversigtsplan T3.
Jf. F7, F44.

A22 Stolpehul.

Dia.: Ca. 15 cm. Dybde: 15 cm. Afrundet bund. Fyld:
Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, heterogen – let opbl. med gullig undergrunds jord, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.
Jf. F7, F44.

A23 Stolpehul.

Dia.: 15 cm. Dybde: 29 cm. Let tilspidset bund. Fyld:
Lag 1 – Gulbrun til lys gulbrun, humøs, let heterogen – let opbl. med rødbrun-brungul undergrunds jord, sandbl. ler, spredte trækulsnister.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T2.
NB! Blev først tydelig da fladen havde ligget åben et stykke tid, er derfor heller ikke ridset ind på billederne.

A24 Stolpehul.

Dia.: 13 cm. Dybde: 13 cm. Forholdsvis flad bund.
Fyld: Lag 1 – Lys gulbrun til gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler.
Jf. profiltegning 1:20 på T2.
NB! Blev først tydelig da fladen havde ligget åben et stykke tid, er derfor heller ikke ridset ind på billederne.

A25 Stolpehul.

Dia.: 10x12 cm. Dybde: 14 cm. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister og nister af rødbrændt ler.
Jf. profiltegning 1:20 på T3.
Jf. F8, F10, F45.

A26 Stolpehul.

Dia.: Ca. 25 cm. Dybde: 14 cm. Afrundet bund. Fyld:
Lag 1 – Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, keramikfragmenter øverst i fylden (kunne ikke hjemtages, da de var smuldret).
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T3.
Jf. F8, F10, F45.

A27 Stolpehul.

Dia.: 18 cm. Dybde: 30 cm. Afrundet bund. Fyld:
Lag 1 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med undergrunds jord, sandbl. ler, enkelte trækulsnister, flintafslag i fylden. Lag 2 (undergrund) – Brungul, sandbl. ler.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T4.
Jf. F9, F46, F47.

Fund:

x5 Flintafslag.

A28 Stolpehul.

Dia.: 20 cm. Dybde: 24 cm. Tilspidset bund? Fyld:
Lag 1 – Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med undergrunds jord, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Lag 2 (undergrunds jord) – Brungul, sandbl. ler.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T4.
Jf. F9, F46, F47.

A29 Stolpehul.

Dia.: 25 cm. Dybde: 22 cm. Flad bund. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, indslag af undergrunds jord, sandbl. ler, enkelte trækulsstumper. Lag 2 (undergrund) – Brungul, sandbl. ler.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T4.
Jf. F48.

A30 Stolpehul.

Dia.: 16 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Lag 1 – Gulbrun, humøs, indslag af undergrund, sandbl. ler, enkelte trækulsstumper. 2 afslag: Et på overflade og et i fyld. Lag 2 (undergrund) – Brungul, sandbl. ler.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T4.
Jf. F48.

Fund:

x6 Flintafslag fra overflade.

x7 Flintafslag fra fyld.

A31 Slettet!

A32 Grube?

Dia.: Min. 150 cm. x 70 cm. Dybde: 20-22 cm.
Uregelmæssig bund. Fyld: Lag 1 – Mørk gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister/pletter, enkelte nister af rødbrændt ler. Lag 2 – Gulbrun til mørk gulbrun, heterogen – opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Lag 3 – Lys gulbrun til gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler, enkelte trækulsnister. Lag 4 (undergrund) – Rødgul til brungul, sandbl. ler, spredte mørkfarvede nedsivninger.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T4.

A33 Grube / gl. vådområde? Ikke fuldt afdækket , kun delvist snittet!

Dia.: Min. 200 x Min. 135 cm. Dybde: 0-15 cm. Let afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun – mørkebrun (sort – evt. pga. opløst trækul?), humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.
NB! Usikker fladeovergang mellem A32 og A33.

A34 Grube? Ikke fuldt afdækket, kun delvist snittet!
Dia.: 130 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen, sandbl. ler, der fandtes keramikfragmenter i overfladen (kunne ikke hjemtages!). Dyregange i undergrunden. Undergrund: Gulbrun, sandbl. ler.

A35 Grube(r), snit 1-3.
Dia.: 200x150 cm. Dybde: Ca. 15 cm. Afrundet, let uregelmæssig bund. Fyld: Mørk gulbrun – mørke(sort)brun - pga. opløst trækul - humøs, homogen, sandbl. ler, mørkere (mere opløst trækul) mod bunden, spredte trækulsnister.
NB! Kunne formentlig have været opløst i op til 3 mindre gruber – dette kunne dog ikke iagttages i fladen, men profilerne var alle mere eller mindre afrundede i bunden.

A36 Grube? Ikke fuldt afdækket, kun delvist snittet!
Dia.: 110 cm. Dybde: Op til 30 cm. Bliver gradvist dybere i sydøstlig retning. Fyld: Mørk gråbrun, humøs, sandbl. ler, enkelte nister af trækul og brændt ler. Dyregange i undergrunden. Undergrund: Gulbrun, heterogen, sandbl. ler.

Søgegrøft 1:

A37 Fyldskifte / muligvis fra plov.
Dia.: 32x45 cm. Dybde: 2-15 cm. Skrå bund. Fyld: Mørk grågul, let humøs, homogen, sand, enkelte trækulsnister.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 203.

A38 Stendræn, på langs i søgegrøft.
Bredde: 40-50 cm. Dybde: 20-30 cm. Let afrundet bund. Fyld: Hovedstore samt større og mindre sten. Mørk gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand.
LMK: 204 (SV) – 205 (NØ).

A39 Tomt dræn, på tværs i søgegrøft?
Bredde: 60 cm. Dybde: 0-4 cm. Fyld: Lys grågul – lys gulbrun, meget let humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrund, sand.
LMK: 206.

A40 Uregelmæssigt fyldskifte.
Dia.: 90x100 cm. Dybde: 0-23 cm. Skrå bund. Fyld: Mørk grågul – lys gulbrun, humøs, homogen, sand, enkelte trækulsnister.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 209.

A41 Tomt dræn, på tværs i søgegrøft?
Bredde: 55 cm. Dybde: Kan kun ses i overfladen.
Fyld: Lys gulbrun – gulbrun, meget let humøs,

heterogen – opbl. med gullig undergrundsjord, lerbl. sand.
LMK: 210.

A42 Større fyldskifte. Ikke fuldt afdækket!
Dia.: Min. 175 x 110 cm. Dybde: 25 cm. Skrå bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, let leret og gruset sand.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 213.

Søgegrøft 2:

A43 Større uregelmæssigt fyldskifte. Ikke fuldt afdækket, kun delvist snittet!
Dia.: Min. 240 x 200 cm. Dybde: 47 cm. – muligvis dybere, da snittet ikke når helt ind til centrum af fyldskiftet. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, heterogen – pletter af gullig undergrundsjord, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 218.

Søgegrøft 4:

A44 Aflangt fyldskifte / dyreaktivitet? Ikke fuldt afdækket!
Dia.: Min. 200 x 60 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun – lys gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrundsjord, sandbl. ler – lerbl. sand.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 230.

A45 Stolpehul?
Dia.: 55x60 cm. Dybde: 10 cm. Afrundet bund. Fyld: Lys gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrundsjord, sandbl. ler.
NB! Der blev foretaget en udvidelse på nogle meter rundt om dette fyldskifte, da det *kunne* ligne et stolpehul. Et rundt fyldskifte.
LMK: 231.

A46 Stolpehul.
Dia.: 22x30 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.
NB! Der blev udvidet 2-6 m rundt om dette fyldskifte. Fyldskiftet kan ikke genfindes på kortene med GPS-indmålinger.
Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T5.
LMK: 250.

Fund:
x8 Små keramikfragmenter.

Søgegrøft 5:

A47 Grube. Ikke fuldt afdækket!

Dia.: Min. 140 x180 cm. Dybde: 30 cm. Afrundet bund. Fyld: Lag 1 – Brunsort (pga. opløst trækul), humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand, spredte trækulsnister, enkelte nister af rødbrændt ler. Lag 2 – Mørk gulbrun – sortbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med Lag 1, sandbl. ler – lerbl. sand, enkelte trækulsnister.

Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T6.

LMK: 236.

Fund:

x9 Flintafslag.

A48 Fyldskifte.

Dia.: 100x40 cm. Dybde: 7 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen – let opbl. med gullig undergrundsjord, sandbl. ler – lerbl. sand. Jf. profiltegning 1:20 på oversigtsplan T6.

LMK: 237.

Fundliste

x1	A1, Snit 3, Lag 1, Stolpehul.	Keramikfragmenter.
x2	A9, Stolpehul.	Keramikfragmenter.
x3	A9, Stolpehul.	Flintafslag.
x4	A11, Snit 3, Hegnsgrøft.	Keramikfragmenter.
x5	A27, Stolpehul.	Flintafslag.
x6	A30, Stolpehul, overflade.	Flintafslag.
x7	A30, Stolpehul, fyld.	Flintafslag.
x8	A46, Stolpehul.	Keramikfragmenter.
x9	A47, Grube.	Flintafslag.

Tegningsliste

- T1** Fladetegning i 1:50 af *hegnsforløb* samt omkringliggende fyldskifter.
- T2** Profiltegninger i 1:20 og beskrivelser af anlæg nederst i *Søgegrøft 4*, bl.a. *hegnsforløb*.
- T3** Profiltegninger i 1:20 og beskrivelser af anlæg nederst i *Søgegrøft 4*, bl.a. *hegnsforløb*.
- T4** Profiltegninger i 1:20 og beskrivelser af anlæg nederst i *Søgegrøft 4*, bl.a. *hegnsforløb*.
- T5** Profiltegninger i 1:20 og beskrivelser af anlæg i *Søgegrøft 1-4*.
- T6** Profiltegninger i 1:20 og beskrivelser af anlæg i *Søgegrøft 5-6*.

Fotoliste

Digitalbilleder

Billede 4195 + 4196:
Hegnsgroft set fra vest.

Billede 4197 + 4198:
Hegnsgroft set fra øst.

Billede 4199 + 4200:
Hegnsgroft set fra sydøst,
østlig del.

Billede 4201 + 4202:
Hegnsgroft set fra øst.

Billede 4203 + 4204:
Hegnsgroft set fra øst.

Billede 4205 + 4206:
Hegnsgroft set fra vest.

Billede 4207 + 4208:
Hegnsgroft set fra vest/nordvest.

Billede 4209 + 4210:
Hegnsgroft set fra øst,
vestlig del.

Billede 4211 + 4212:
Hegnsgroft set fra vest,
østlig del.

Billede 4213:
Set fra øst mod åbning i hegnsgroft.

Billede 4214 + 4215:
Hegnsgroft set fra øst.

Billede 4216 + 4217:
Hegnsgroft set fra vest.

Billede 4218 + 4219:
Hegnsgroft set fra vest.

Billede 4220 + 4221:
Hegnsgroft set fra øst.

Billede 4222 + 4223:
Hegnsgroft set fra øst/sydøst.

Billede 4224 + 4225:
Hegnsgroft set fra vest/sydvest,
østlig del.

Billede 4226 + 4227:
Hegnsgroft set fra øst/nordøst,
vestlig del.

Billede 4228 + 4229:
Hegnsgroft set fra vest/nordvest.

Billede 4230 + 4231:
Prøvegravningsområde set fra
nordvest, fra vejen.

Billede 4232 + 4233:
Prøvegravningsområde set fra
nordvest, fra vejen

Fotoliste

Papirbilleder

F1	A2-A4. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F2	A6-A7. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F3	A8-A10. Stolpehuller + åbning i hegnsløb. Fra øst.
F4	Åbning i hegnsløb. Fra syd.
F5	A15-A18. Stolpehuller + åbning i hegnsløb. Fra øst.
F6	A19-A20. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F7	A21-A22. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F8	A25-A26. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F9	A27-A28. Stolpehuller langs hegnsløb. Fra øst.
F10	A11, A25-A26. "Afslutning" på hegnsgroft + stolpehuller. Fra syd.
F11-14	Oversigtsbilleder af hegnsløb. Fra øst.
F15-18	Oversigtsbilleder af hegnsløb. Fra vest.

- F19-20** Oversigtsbilleder af hegnsforløb. Fra øst.
- F21** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra vest.
- F22** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra øst.
- F23** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra syd.
- F24** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra nord.
- F25** Oversigtsbillede af hegnsforløb + åbning. Fra vest.
- F26** Oversigtsbillede af hegnsforløb med Glumsø Sø i baggrund. Fra Vest.
- F27** Kim i kartoffelmarken.
- F28** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra øst.
- F29-30** "Nærbilleder" af hegnsforløb. Fra øst.
- F31-33** Oversigtsbilleder af *Søgegrøft 4* + hegnsforløb. Fra syd.
- F34-35** Oversigtsbilleder af hegnsforløb. Fra øst.
- F36** A2-A4. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F37** A6-A7. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F38** A8-A10. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F39** A2-A4. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F40** A6-A7. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F41** A8-A10. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F42** A15-A18. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F43** A19-A20. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F44** A21-A22. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F45** A25-A26. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F46-47** A27-A28. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F48** A29-A30. Stolpehuller langs hegnsforløb. Fra øst.
- F49** *Søgegrøft 1*'s vestlige ende, ned mod selve udgravningsområdet. Fra vest.
- F50** *Søgegrøft 2-5*. Oversigtsbillede af selve udgravningsområdet, Glumsø Sø i baggrunden bag træerne. Fra vest.
- F51** *Søgegrøft 2-4*. Oversigtsbillede. Fra nord.
- F52** *Søgegrøft 4-5*. Oversigtsbillede. Fra øst.
- F53** Oversigtsbillede af den østligste del af udgravningsområdet. Fra vest.
- F54-62** Overgravet telefonkabel.
- F63** *Søgegrøft 6*. Fra øst.
- F64** Oversigtsbillede af den østligste del af udgravningsområdet. Fra vest.
- F65** *Søgegrøft 4*. Fra nord.
- F66** *Søgegrøft 2-3(4)*. Fra nordøst.
- F67-68** Oversigtsbilleder af hegnsforløb. Fra nord.
- F69** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra øst.
- F70-71** Oversigtsbilleder af hegnsforløb. Fra vest.
- F72** Oversigtsbillede af hegnsforløb. Fra nord.

NÆM 2006:108
Nyvej, Glumsø

